

Isan: No Footprints in the Blue Sky #6
De enige hoop.

Geliefde meester,

Isan zei tegen Kyozan: 'De meeste mensen op deze aardbol, met al hun kennis van oorzaak en gevolg, missen het gewaar-zijn van fundamentele natuur waar zij vanuit zouden moeten gaan. Kun je uiteenzetten of zij dit gewaar zijn al of niet bezitten?'

Kyozan antwoordde: 'Ik ben van dit probleem op de hoogte.'

Juist op dat moment liep een monnik voorbij en Kyozan riep naar hem, 'Jari!', en de monnik wendde zich om.

Kyozan gaf Isan als uitleg: 'Dit is een voorbeeld van oorzaak en gevolg van bewustzijn in het algemeen, zonder gewaar-zijn van het fundamentele waar men vanuit zou moeten gaan.'

Isan merkte op: 'Een druppel leeuwinnenmelk stremt vijftig ezelinnenmelk.'

Eens maakte Isan tegen Kyozan de opmerking: 'De ganse dag debatteerden we over zen en wat hebben we ermee gewonnen?'

Waarop Kyozan een streep trok in de lucht.

Isan merkte op: 'Als ik hier niet zou zijn, zou een ander worden misleid.'

Maneesha, deze anekdotes beroeren een essentieel probleem. Om het te begrijpen moet je de implicaties ervan onderkennen. We denken allen dat we gewaarzijn: 'Dit behoort tot ons niet gewaarzijn. We zijn slechts doelmatig gewaar.'

We hebben geleerd hoe te functioneren, hoe naar bed te gaan, 's morgens vroeg op te staan, naar het werk te gaan. Alles is geleerd. Zelfs een robot kan dit doen. Jij bent niet nodig. En dit is precies wat de mens is overkomen. Het is een mechanische mensheid. Je hebt al het noodzakelijke geleerd en het aan je robotpsyche overgegeven, die ter wille van jou functioneert. En terwijl jij de taken aan je psyche delegeert ben jij zelf in slaap gevallen.

Het werk van de boeddha's bestaat eruit je gewaar-zijn naar boven te brengen en je een helder inzicht te geven in het onderscheid tussen doelmatig bewustzijn en zuiver bewustzijn wat zonder doelstelling is, dat slechts een spiegel is.

De spiegel is functieloos; hij heeft zijn nut, maar zelfs wanneer je in de spiegel kijkt doet hij niets. De weerspiegeling is spontaan. Zelfs als je de reflectie niet wilt reflecteert hij toch en kwa spiegel heeft hij jouw aanwezigheid niet nodig.

Zen verduidelijkt dit als volgt; "De volle maan schijnt op het meer. Noch de volle maan wenst gereflecteerd te worden, maar hij wordt weerspiegeld, noch het meer wenst hem te reflecteren, maar het weerspiegelt hem. Beiden zijn in het geheel niet actief betrokken bij deze weerspiegeling. Beiden zijn slechts zichzelf en de weerspiegeling voltrekt zich vanzelf. Je regelt je zaken en slechts in dit proces kun je het doelmatig bewustzijn van het zuiver bewustzijn scheiden.

Als je loopt, weet je dan datje loopt? Wanneer je stil bent, ben je dan van die stilte gewaar? Als je eet is er dan enig gewaar-zijn als toeschouwer, dat dit proces gadeslaat? Dat gewaar-zijn is de ultieme verlichting. Het heeft geen functie, geen bruikbaarheid, het is geen middel naar een of ander doel. Het is volkomen in zichzelf. Het is een voldaan-zijn, een dergelijk diep tevreden zijn met zichzelf en de kosmos, zo'n krachtige onthechting dat je niets hoeft te doen. Het gewoon zijn gaat uit boven wat je je kunt voorstellen, de vreugde van het gewoon zijn, de gelukzaligheid ervan.

Ik kom dagelijks langs Mukta's vijver, en die twee zwanen vermaken zich vierentwintig uur per dag, terwijl ze niets doen. En ze zien er zo waardig uit, zo volkomen tevreden....ze tonen geen spoor van begeerte of ambitie, van status of geslaagd zijn. Dit alles is stompzinnig.

Ze genieten van elk moment door gewoon in de vijver te zijn. Een bewustzijn is slechts zoals Basho het noemt, "Terwijl ik stil zit en niets doe, komt de lente en het gras vanzelf."

Wat hij bedoelt is, "Voor zover het mij aangaat, doe ik niets en begeer ik niets. Het voorjaar komt

vanzelf, zonder uitnodiging. Het gras begint te groeien zonder mijn bemoeienis. Ik ben slechts een getuige, terwijl ik stil zit en niets doe.”

Dit doen-loze gewaar-zijn, dat in de wereld geen functie heeft, maar dat eenvoudig gelukzaligheid is, extatisch, een dronkenschap volkomen gecentreerd in het huidige moment...Dat is waar de boeddha's het over hebben: je bewust te maken dat er iets in je verscholen gaat.

Maar omdat het niet gebruikt kan worden, heb je er geen interesse voor.

De wereld is op doelmatigheid ingericht en je bewustzijn dient geen doel. Je kunt er niets mee verdienen, je kunt het niet verkopen, je kunt er niets mee doen. Het is geen energie om iets mee te doen. Het is gewoon zijn, een energie die is, die als een berg staat, in stilte eeuwenlang.

In deze vertelling probeert Isan zijn discipel Kyozan, bewust te maken van deze doen-loze, inspanningsloze toestand van je bestaan. En dit is de grootste schoonheid en de hoogste waarheid. Er is geen die er bovenuit gaat.

Isan zei tegen Kyozan: 'De meeste mensen op deze aardbol, met al hun kennis van oorzaak en gevolg, missen het gewaar-zijn van hun fundamentele natuur, waar zij vanuit zouden moeten gaan.”

Mensen zijn bewust, maar bijzonder oppervlakkig, van gewone zaken. Zij zijn doelmatige wezens en doen ontelbare dingen, dus je kunt niet stellen dat ze compleet onbewust zijn. Op zijn best kun je ze oppervlakkig bewust noemen.

Volgens psychologen en hun onderzoekingen wordt slechts een tiende van je bewustzijn gebruikt.

Negen tiende- negen maal meer bewustzijn- blijft over en je bent je hier zelfs niet bewust van. En dat is je grootste schat. Dat is je oorspronkelijke gezicht. Dat is je onschuld. Alles van je zal sterven, behalve dat bewustzijn dat alleen maar de getuige is, zoals Basho dat is. Terwijl hij stil zit, is hij zeker de getuige; terwijl hij niets doet is de getuige; de lente komt, hij is de getuige; het gras gaat vanzelf groeien, hij is de getuige, maar anders dan als de getuige is hij niet op de wereld betrokken. Dit getuige-zijn is onze fundamentele bestaansgrond. Dit is onze eeuwigheid.

Isan zei tegen Kyozan, 'Weet jij of ze dit oorspronkelijke getuige-zijn, dit oorspronkelijke bewustzijn bezitten? Het functionele bewustzijn is voor mij zichtbaar, een ieder kan het zien.'

Kyozan antwoordde: "Ik ben van dit probleem op de hoogte.”

Omdat iemand volkomen gewaar lijkt te zijn, terwijl hij zijn dingen doet...hoe er achter te komen of hij werkelijk bewust is of niet? Is hij, in de diepte van zijn ziel, gewaar?

“Ik ben van dit probleem op de hoogte.”

Juist op dat moment liep een monnik voorbij en Kyozan riep naar hem, “Jari!” en de monnik wendde zich om. Dit is functioneel.

Kyozan gaf Isan als uitleg:”Dit is een voorbeeld van oorzaak en gevolg van bewustzijn in het algemeen, zonder het gewaar-zijn van het fundament waar men vanuit zou moeten gaan.”

Deze man nu, die wordt aangesproken, wendt zich om. Blijkbaar heeft hij enig bewustzijn, maar is hij gewaar dat hij zich omwendt? Omwenden is doelmatig; er is weinig bewustzijn voor nodig. Maar is hij ook gewaar dat hij zich omwendt? Wanneer dit zo is heeft hij oorspronkelijk bewustzijn, is hij de getuige. Als hij enkel bewustzijn heeft om zich om te wenden kan dit door een robot, een machine gedaan worden, maar er is geen machine die ooit een boeddha kan worden. Begrijp dit.

Het was niet beschikbaar voor Boeddha of Isan, maar voor ons zijn de zaken duidelijker geworden. De computer werkt beter, efficiënter dan jij, zonder moe te worden. Maar hij kan alleen dat doen waarvoor hij geprogrammeerd is. Bij iets nieuws is de computer machteloos, omdat hij slechts kant-en-klare antwoorden kan geven.

Je kunt complete bibliotheken bij hem invoeren en hij kan alle bibliotheken in zijn geheugen opnemen en wat deze bibliotheken bevatten wordt de inhoud van zijn geheugen. Wanneer je een vraag stelt die deel van zijn geheugeninhoud uitmaakt wordt onmiddellijk het goede antwoord gegeven. Maar als je iets vraagt dat niet bij hem ingevoerd is, dan zwijgt hij alle talen. Hij kan vanuit zichzelf niets bedenken omdat hij geen oorspronkelijk bewustzijn bezit.

Dus je oppervlakkig bewustzijn is van niet veel meer waarde dan het mechanisme van een robot. Wanneer je naam wordt geroepen, keer je je om en kijk je - maar ben je tevens gewaar dat je naam wordt geroepen dat je je omdraait en kijkt? Slechts dit dieper gewaar-zijn kan je bestaan transformeren; anders blijf je een automaat. Waar dient je hele opvoeding voor? Om je een betere computer te maken, om meer informatie bij je naar binnen te gieten.

Wat je ook doet en zegt, stel je de vraag: ben jij het, of heeft je moeder het je opgedragen te doen, of je vader, je leraar, je priester? En je zult verrast zijn dat je zelfs niet eenmaal spontaan hebt gehandeld, je bent altijd teruggevallen op je geheugen. Het geheugen is van anderen afkomstig. Het kan door je ervaringen gevormd zijn, maar de respons behoort niet te komen van je geheugen, hij behoort te komen van je gewaar-zijn.

Eens stelde iemand Boeddha een of andere filosofische vraag en Boeddha antwoordde hem. De man dacht erover na. De volgende dag richtte hij zich weer tot Boeddha en zei, "Mijn probleem is niet opgelost."

Boeddha zei, "Herhaal je vraag."

En Boeddha antwoordde op een geheel andere manier. De man raakte verward. Hij zei, "Gisteren zei u iets en nu zegt u iets anders."

Boeddha antwoordde: "Gisteren was gisteren en vandaag is vandaag. En vertrouw me niet: morgen zal morgen worden. Mijn antwoord geef ik van moment tot moment. Het is geen kwestie van geheugen en tijd; het is een kwestie van mijn dit moment compleet voor jou beschikbaar zijn. Ik herinner me jouw vraag niet, evenmin als ik me mijn antwoord herinner. Gisteren is voorbij.

En vandaag is zo'n prachtige dag, waarom zou ik me bekommeren om gisteren of morgen? Laten we elkaar nu, dit moment, confronteren. Jij stelt de vraag, mijn spiegel is gereed om te reflecteren.

Maar ik kan je niet beloven dat ik ook morgen ben zoals nu, want wie weet? De dingen veranderen, alles gaat voorbij. Wat nu juist is kan morgen onjuist zijn."

Dit is functioneren vanuit het originele bewustzijn. De originele mens is nooit consistent, kan dit niet zijn; slechts een lijk kan zichzelf gelijk blijven.

Het was een verrassing voor me: we hebben bijna tien jaar gevochten met de Indiase regering over de vraag of onze school een leerschool is, een educatief systeem. De regering heeft geen antwoord; ze hebben ons onze belastingvrije status afgenomen. Maar wat de hoogste belasting autoriteiten uiteindelijk besloten, was dat terwijl ik in leven ben, de belastingvrije status niet kan worden gegeven, omdat ik morgen kan veranderen. Dit ben ik met hen eens. Deze status kan slechts aan oude mensen worden gegeven, omdat ze niet kunnen veranderen, hoezeer zij zich ook wenden of keren in hun graf. Alles is levenloos. Dan kan het worden geaccepteerd, gerespecteerd. Maar een man die leeft en spontaan is, is een gevaar voor de bestaande orde.

Toen ik Amerika binnenkwam was de eerste vraag die me werd gesteld: "Bent u een anarchist?"

Men had reeds een flink dossier over me aangelegd.

Ik zei, "U ziet eruit als een intelligent mens. Ik kan beweren dat ik geen anarchist ben en er morgen een worden, omdat ik vandaag ben voor mij geen grens, geen slavernij voor mijn hele leven kan zijn. Wat heeft het dus voor zin zulke vragen te stellen? Ik ben nu eenmaal niet consistent. Als het u uitkomt, kunt u noteren dat ik geen anarchist ben, geen communist, maar wat mij betreft ben ik beide en wat nog meer."

Hij zei, "Nog wat meer?"

Ik zei, "Natuurlijk, omdat Bakunin dood is, evenals Kropotkin en Marx. Als ze nu zouden leven zouden ze veel in hun filosofie hebben gewijzigd. En ik moet dit werk complementeren; dat is het 'nog wat meer!'

Het bestaan is een niet te fixeren stroom. Je weet nooit waar het anders gaat lopen. Je kunt deze stroom niet laten beloven dat hij ergens zijn loop niet wijzigt. De natuur belooft nooit iets. Een belofte betekent in ieder geval een begrenzing, een beperking. Dit betekent dat je accepteert dat je vanaf nu niet meer zal leven.

Wanneer je zegt: "Ik ben christen," dan ben je dood. Je kunt het christendom niet ontgroeien, er niet tegen zijn. Zelfs als je duidelijk begrijpt dat er iets niet klopt moet je zwijgen. Je bent een christen. Zo gauw je bij een organisatie, een godsdienst, een politieke partij behoort dien je je vrijheid van gedachten prijs te geven, dien je blind te worden; je mag niet meer kijken, omdat het leven wel eens anders kan zijn dan je levenloze ideologie, die honderden jaren terug is vastgesteld.

Wees de getuige...Nu luister je naar me. Ben je gewaar dat je luistert? Zonder de functie van luisteren af en wees ook getuige dat je mechanisme van luisteren functioneert en dat je de getuige bent die het gadeslaat. Dit afzonderen is van het hoogste belang omdat we al de rotzooi dienen af te zonderen die zich om de getuige heeft verzameld, zodat de getuige compleet vrij wordt, in het heden, zonder ideologie, zonder wat dan ook, slechts een lege spiegel. Dan is zijn vermogen de waarheid te weerspiegelen onmetelijk. Dan is zijn vermogen schoonheid te weerspiegelen onmetelijk. Kyozan gaf Isan als uitleg: "Dit is een voorbeeld van oorzaak en gevolg bewustzijn in het algemeen, zonder gewaar-zijn van het fundament waar men vanuit zou moeten gaan." Deze man heeft zich omgewend, maar hij is niet gewaar wat hij heeft gedaan en waarom hij het heeft gedaan.